

**Homo
Digitalis**

Παράλου 12, 118 54 Αθήνα
info@homodigitalis.gr

Αθήνα, 30.04.2020

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς: Τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Ελληνικού Κράτους

Κοινοποίηση Προς: Την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ)

Θέμα: «Υποβολή ερωτημάτων αναφορικά με το ερωτηματολόγιο κορωνοϊού που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα forma.gov.gr και τις σχετικές προκλήσεις που ανακύπτουν για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων που συμπληρώνουν αυτό»

Αξιότιμο Γραφείο του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας,

Η Homo Digitalis αποτελεί Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με έδρα την Αθήνα και πεδίο δράσης την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή.

Με την παρούσα επιστολή η Homo Digitalis παραθέτει σημαντικά ερωτήματα αναφορικά με το **ερωτηματολόγιο κορωνοϊού** το οποίο έχετε αναρτήσει στον διαδικτυακό σας τόπο

<https://forma.gov.gr/>.

Περιγραφή του Ερωτηματολογίου και των ερωτήσεών του:

Το εν λόγω ερωτηματολόγιο στοχεύει στην εθελοντική συμμετοχή των πολιτών και στην καταγραφή της κατάστασης της υγείας αυτών. Περιλαμβάνει 15 ερωτήσεις οι οποίες συγκεντρώνουν πλήθος προσωπικών δεδομένων των χρηστών, ενώ μεγάλος αριθμός των ερωτήσεων αυτών είναι σχετικός με ειδικές κατηγορίες δεδομένων, όπως δεδομένα που αφορούν την υγεία των χρηστών. Συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τις εξής ερωτήσεις:

1. Πόσο ετών είστε;
2. Ποιο είναι το φύλο σας;
3. Αισθάνεστε καλά στην υγεία σας;
4. Ποια είναι η θερμοκρασία του σώματός σας;
5. Πάσχετε από κάποια χρόνια ασθένεια (προαιρετική);
6. Έχετε βήχα;
7. Έχετε δυσκολία στην αναπνοή σας;
8. Έχετε διάρροια;

9. Έχετε καταρροή ή συνάχι;
10. Πονάει ο λαιμός σας;
11. Πονάνε οι μύες σας;
12. Έχετε χάσει την αίσθηση της γεύσης ή της όσφρησης;
13. Με πόσα άλλα άτομα κατοικείτε μαζί στον ίδιο χώρο;
14. Μένετε στο ίδιο σπίτι με άτομα άνω των 65;
15. Ποιος είναι ο ταχυδρομικός κώδικας της κατοικίας σας; (σημαντική σημείωση: εδώ παρέχεται εναλλακτικά η χρήση της **ακριβής τοποθεσίας** της συσκευής του χρήστη)

Σημαντικές προκλήσεις που ανακύπτουν

A. Απουσία Πολιτικής Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων

Με βάση τη κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο αποτελεί προσωπικά δεδομένα. Μάλιστα, ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς **σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας**, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε **δεδομένα θέσης**, σε **επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας** ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.

Όπως γίνεται αντιληπτό από τις ως άνω ερωτήσεις συγκεντρώνονται πολλές ευαίσθητες πληροφορίες για την ιδιωτική ζωή των ατόμων που επιλέγουν να απαντήσουν στις ερωτήσεις. Το γεγονός μάλιστα ότι υπάρχει η δυνατότητα συλλογής της ακριβής τοποθεσίας των συσκευών των χρηστών, καθιστά την ταυτοποίησή των χρηστών αυτών **ιδιαίτερα πιθανή**. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το κάτωθι τυχαίο παράδειγμα σε JSON **τα πλήρη στοιχεία γεωγραφικού μήκους και πλάτους** που εκπέμπει η συσκευή του χρήστη συλλέγονται από την ιστοσελίδα forma.gov.gr :

```
{"age":34,"sex":"male","symptoms":"yes","fever":"normal","cough":"yes","short_breath":"no","diarrhea":"no","runny_nose":"yes","sore_throat":"no","muscle_pain":"no","loss_of_taste_or_smell":"no","household_members":"1","senior_members":"yes","location":[40.6396,22.9440],"postal_code":""}
```

Αυτά τα πλήρη γεωγραφικά στοιχεία μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση του χρήστη, ενώ αποτελούν μια πλέον λεπτομερή καταγραφή της τοποθεσίας του τελευταίου σε αντίθεση με τον Τ.Κ της περιοχής του. Αδυνατούμε να αντιληφθούμε τον λόγο για τον οποίο η ΓΓΠΠ επιλέγει να συλλέγει την ακριβή τοποθεσία των χρηστών. Στα γεωγραφικά στοιχεία μήκους και πλάτους, όσοι περισσότεροι αριθμοί βρίσκονται μετά τη τελεία, τόση μεγαλύτερη είναι και η ακρίβεια των συντεταγμένων αυτών. Άρα, οι συντεταγμένες «40.6396, 22.9440» έχουν απόκλιση από την ακριβή τοποθεσία του χρήστη μόλις λίγα μέτρα. Αντιθέτως, η ΓΓΠΠ θα μπορούσε να προσαρμόσει τη συλλογή της τοποθεσίας αποκρύπτοντας τα τελευταία ψηφία των συντεταγμένων.

Επιπροσθέτως, η ταυτοποίηση του χρηστών που συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο είναι ακόμα πιθανή από τη συλλογή των στατικών ή δυναμικών **διευθύνσεων IP** των τελευταίων. Μάλιστα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση C-582/14 Patrick Breyer κατά Γερμανίας έκρινε ότι οι δυναμικές IP διευθύνσεις επισκεπτών μίας ιστοσελίδας αποτελούν για τον φορέα εκμεταλλεύσεως της

ιστοσελίδας προσωπικά δεδομένα, όταν ο εν λόγω φορέας έχει στη διάθεσή του τα νόμιμα μέσα για να εξακριβώσει τη ταυτότητα των επισκεπτών βάσει των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή του ο φορέας παροχής προσβάσεως στο διαδίκτυο του επισκέπτη. Επομένως, εάν η ΓΓΠΠ συλλέγει μέσω του forma.gov.gr αρχείο των στατικών ή δυναμικών διευθύνσεων IP των χρηστών που συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο, θα πρόκειται για πράξη επεξεργασίας άλλης μιας κατηγορίας προσωπικών δεδομένων, η οποία ενδέχεται μάλιστα να οδηγήσει στην ταυτοποίηση των χρηστών αυτών.

Ωστόσο, η ιστοσελίδα forma.gov.gr και η πράξη επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των χρηστών που συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο **δεν συνοδεύεται μέχρι σήμερα 30/04/2020 από μία Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων**. Η εν λόγω Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων θα έπρεπε να περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας, τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τη νομική βάση για την επεξεργασία, το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και τον τρόπο άσκησής τους κ.λπ.

Η μόνη [Πολιτικής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων](#) που υπάρχει στην εν λόγω ιστοσελίδα αφορά αποκλειστικά, όπως η ίδια η Πολιτική αναφέρει στο κείμενό της, την υπηρεσία που παρέχεται στον πολίτη να αποστέλλει δωρεάν τηλεπικοινωνιακό μήνυμα (sms) στον ειδικό αριθμό 13033. Επομένως, το κείμενό της δεν αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του ερωτηματολογίου κορωνοϊού.

Με βάση τα ανωτέρω, επί του ζητήματος Α θα θέλαμε να σας υποβάλλουμε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Θεωρεί η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, ότι η συμπλήρωση του εν λόγω ερωτηματολογίου από τους χρήστες δεν αποτελεί επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης;
2. Για ποιόν λόγο κρίνεται απαραίτητη από πλευρά σας η συλλογή της ακριβούς τοποθεσίας των χρηστών;
3. Συλλέγει η ιστοσελίδα forma.gov.gr τις διευθύνσεις IP των επισκεπτών που συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο;
4. Για ποιόν λόγο δεν έχετε αναρτήσει σχετική Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στην ιστοσελίδα σας;

B. Χρήση της Akamai ως Δίκτυο Παροχής Περιεχομένου (CDN - Content Delivery Network) στην ιστοσελίδα forma.gov.gr

Μετά από έρευνα και με βάση το εργαλείο που διατίθεται στην ιστοσελίδα www.cdnplanet.com διαπιστώθηκε ότι η ιστοσελίδα forma.gov.gr χρησιμοποιεί την εταιρία Akamai Technologies για υπηρεσίες Δικτύου Παροχής Περιεχομένου (**CDN - Content Delivery Network**).

Count	Hostname	CDN
13	forma.gov.gr	Akamai
2	fonts.googleapis.com	-

Επομένως, επί του ζητήματος Β θα θέλαμε να σας υποβάλλουμε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Για ποιόν λόγο η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας δεν χρησιμοποιεί τους δικούς της servers για το ερωτηματολόγιο αυτό, αλλά αντίθετα επιλέγει ως CDN την Akamai;
2. Έχει η Akamai πρόσβαση με οποιονδήποτε τρόπο στις πληροφορίες που υποβάλουν οι χρήστες όταν συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο ή όταν επισκέπτονται την ιστοσελίδα forma.gov.gr;
3. Προβαίνει η Akamai σε άλλες πράξεις επεξεργασίας αναφορικά με τα δεδομένα των χρηστών που επισκέπτονται την ιστοσελίδα forma.gov.gr και συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο;
4. Προβλέπεται λεπτομερώς ο ρόλος της Akamai μέσω μιας συμβατικής συμφωνίας για την επεξεργασία δεδομένων;

Γ. Χρήση Google Fonts στην ιστοσελίδα forma.gov.gr

Όπως προκύπτει από σχετική έρευνα, η ιστοσελίδα forma.gov.gr χρησιμοποιεί google fonts. Επομένως, **επί του ζητήματος Γ θα θέλαμε να σας υποβάλλουμε την ακόλουθη ερώτηση:**

1. Για ποιόν λόγο η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας επέλεξε τη χρήση google fonts στην ιστοσελίδα forma.gov.gr, και δεν προτίμησε κάποια εναλλακτική λύση;

Η Homo Digitalis παραμένει στη διάθεση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας για περαιτέρω διευκρινίσεις επί των σχολίων και ερωτήσεων που καταθέτουμε σήμερα ενώπιόν σας, καθώς επίσης και για οποιοδήποτε ζήτημα προστασίας προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικότητας αφορά τις δράσεις σας σχετικά με την αντιμετώπιση της πανδημίας του Κορωνοϊού.

Με εκτίμηση,

Το Δ.Σ. της Homo Digitalis